

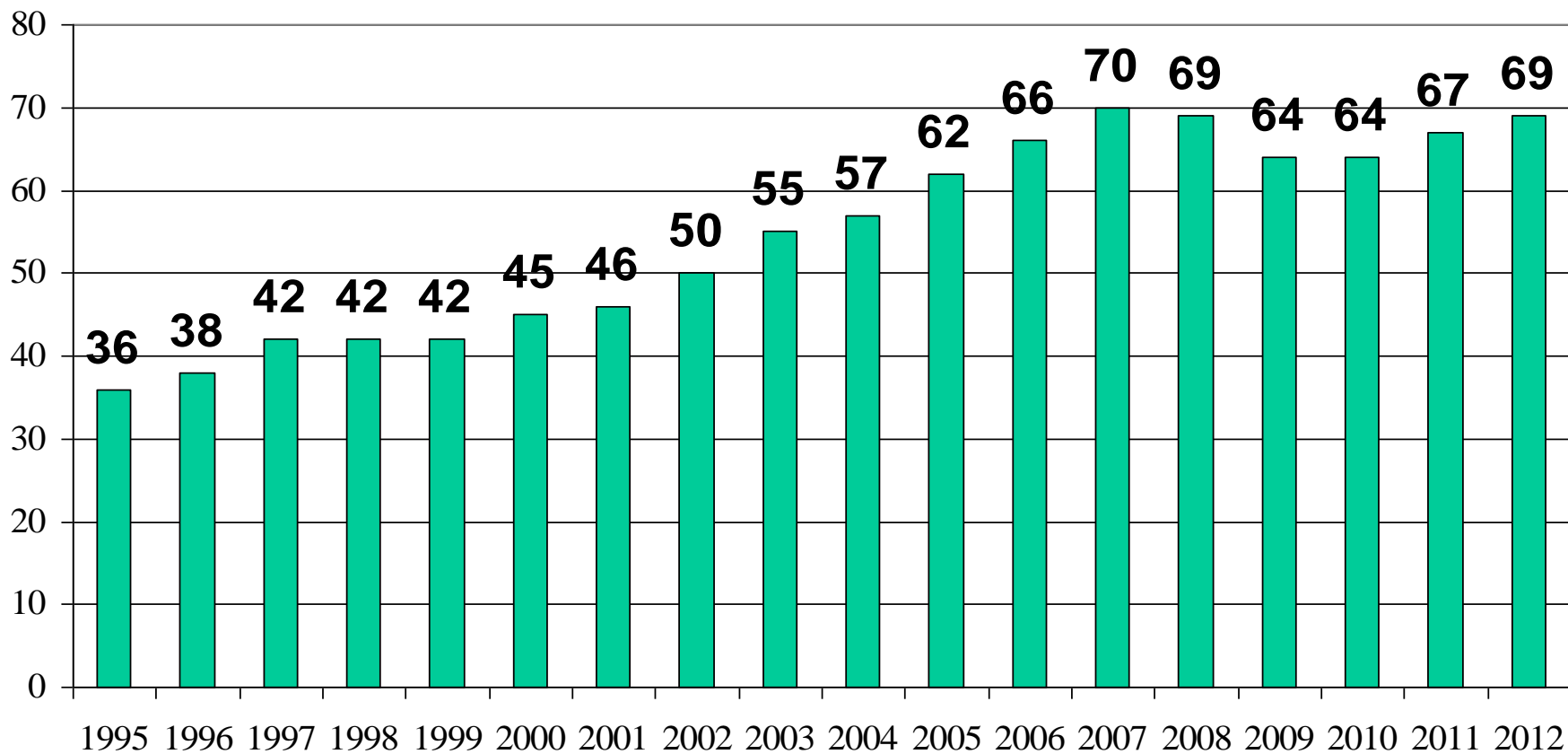

Kala ja kalatoodete tarbimise trendid

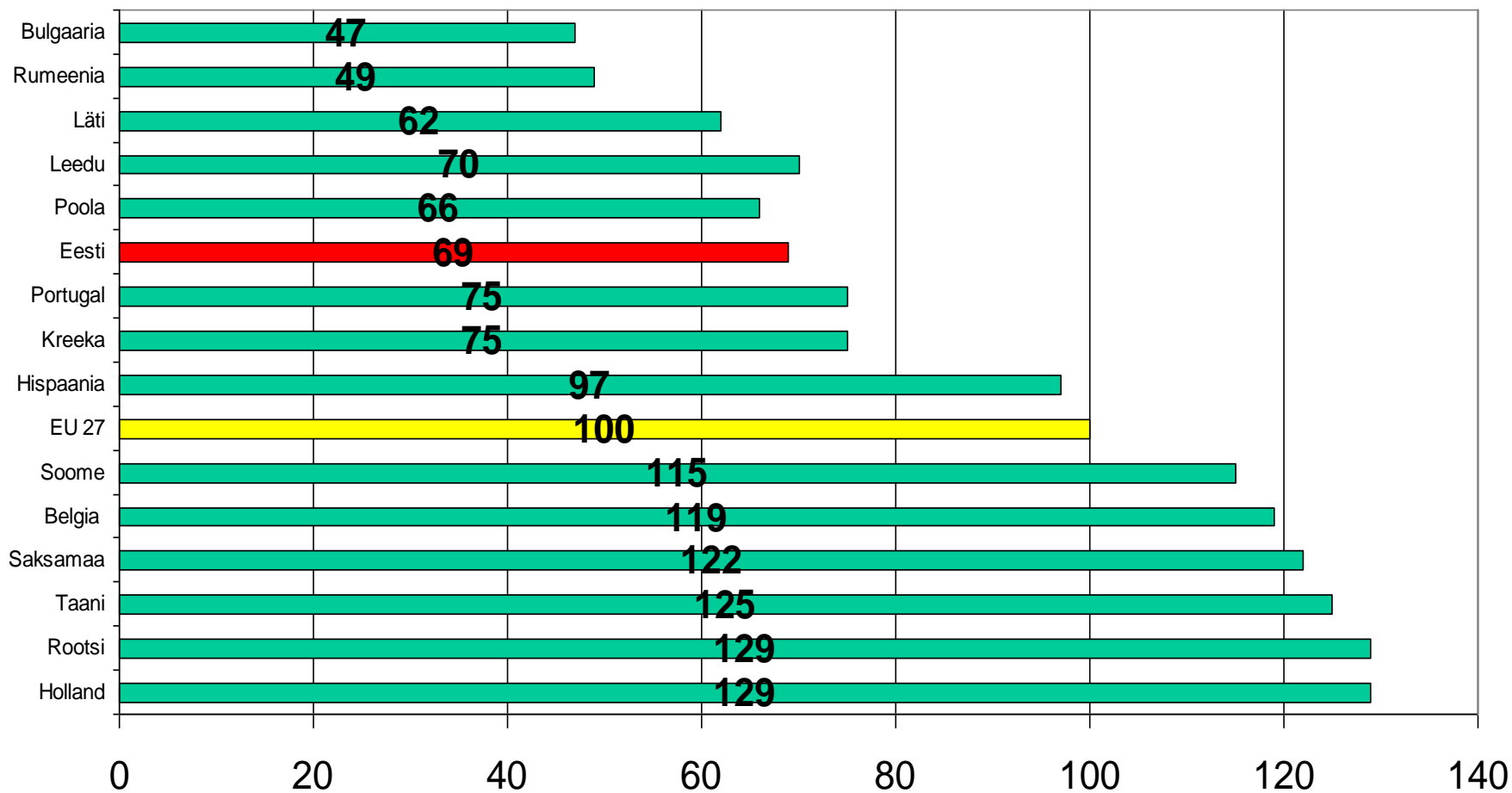
Marje Josing

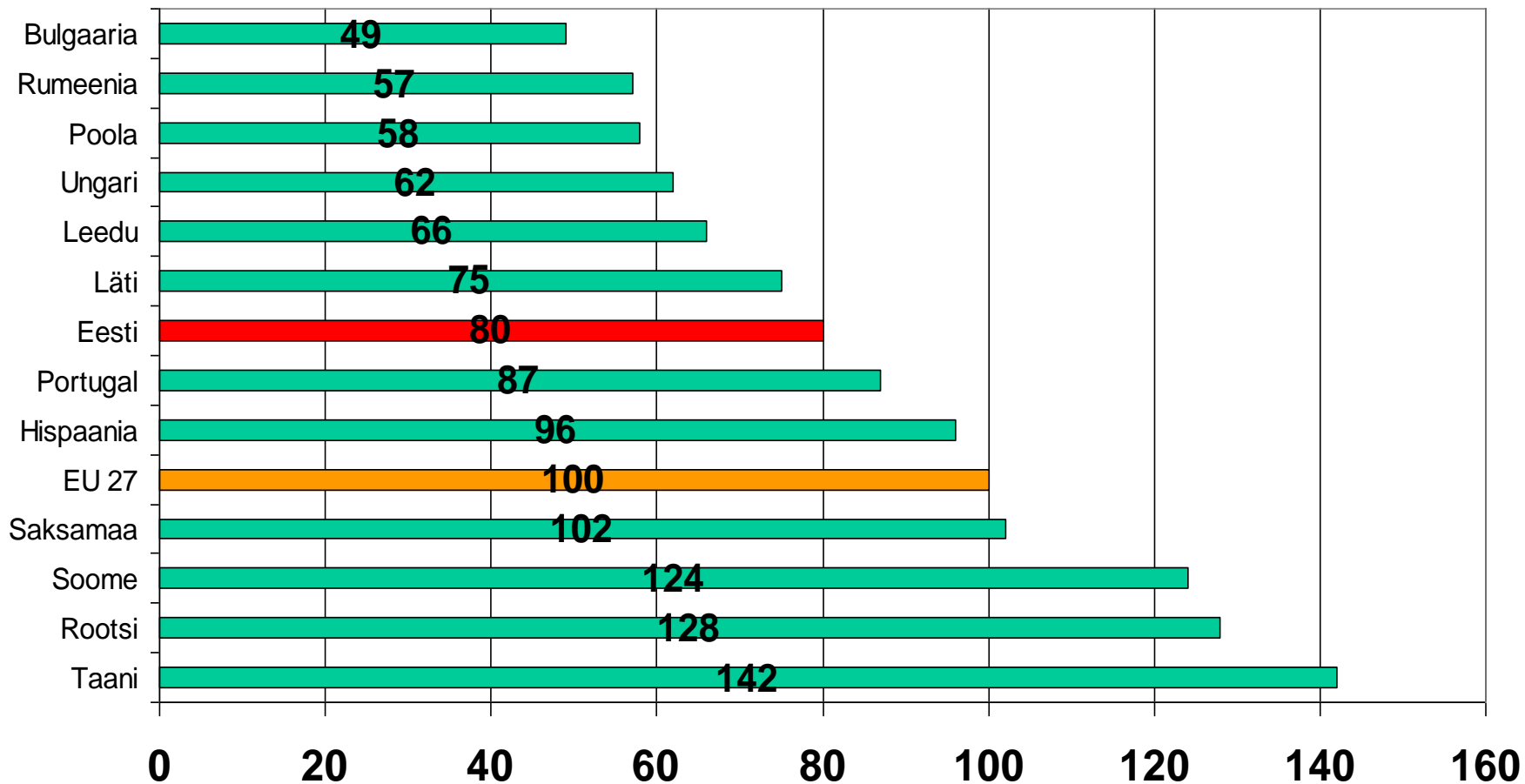
SKP (PPP) (EU 27=100)

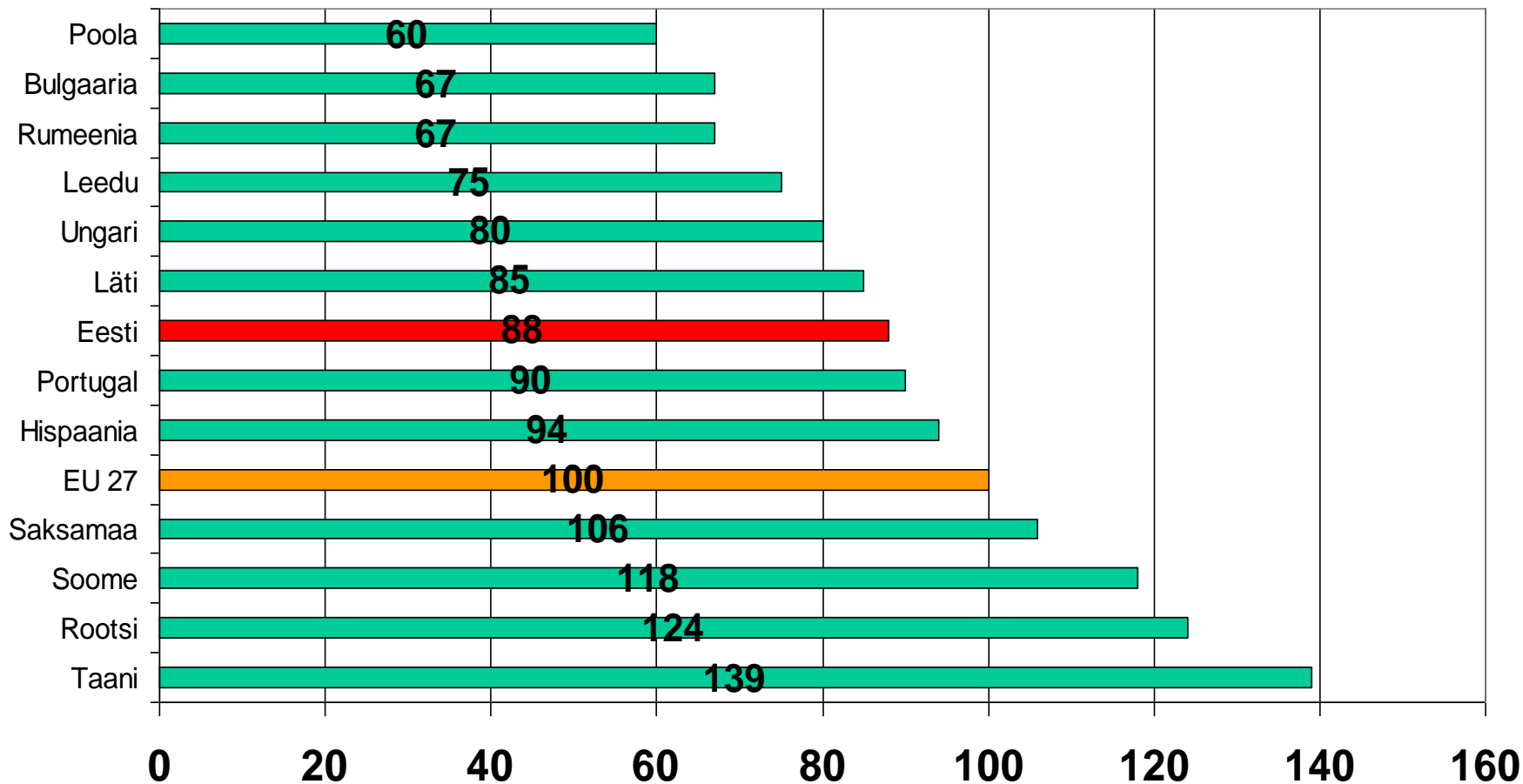
SKP ühe elaniku kohta (2012, PPP, EU 27=100)

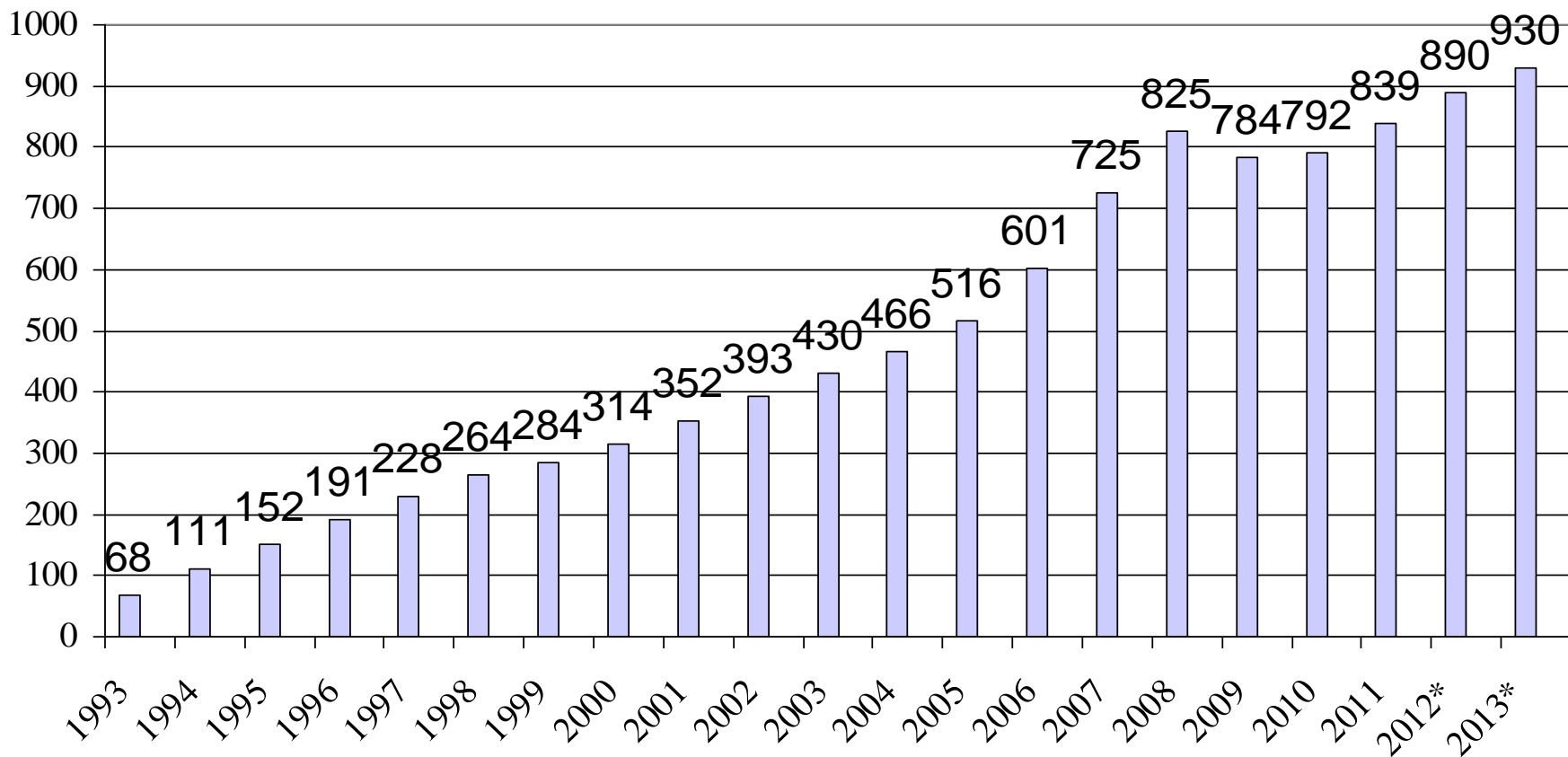
Jaehinna tasemed (2012, EU27=100)

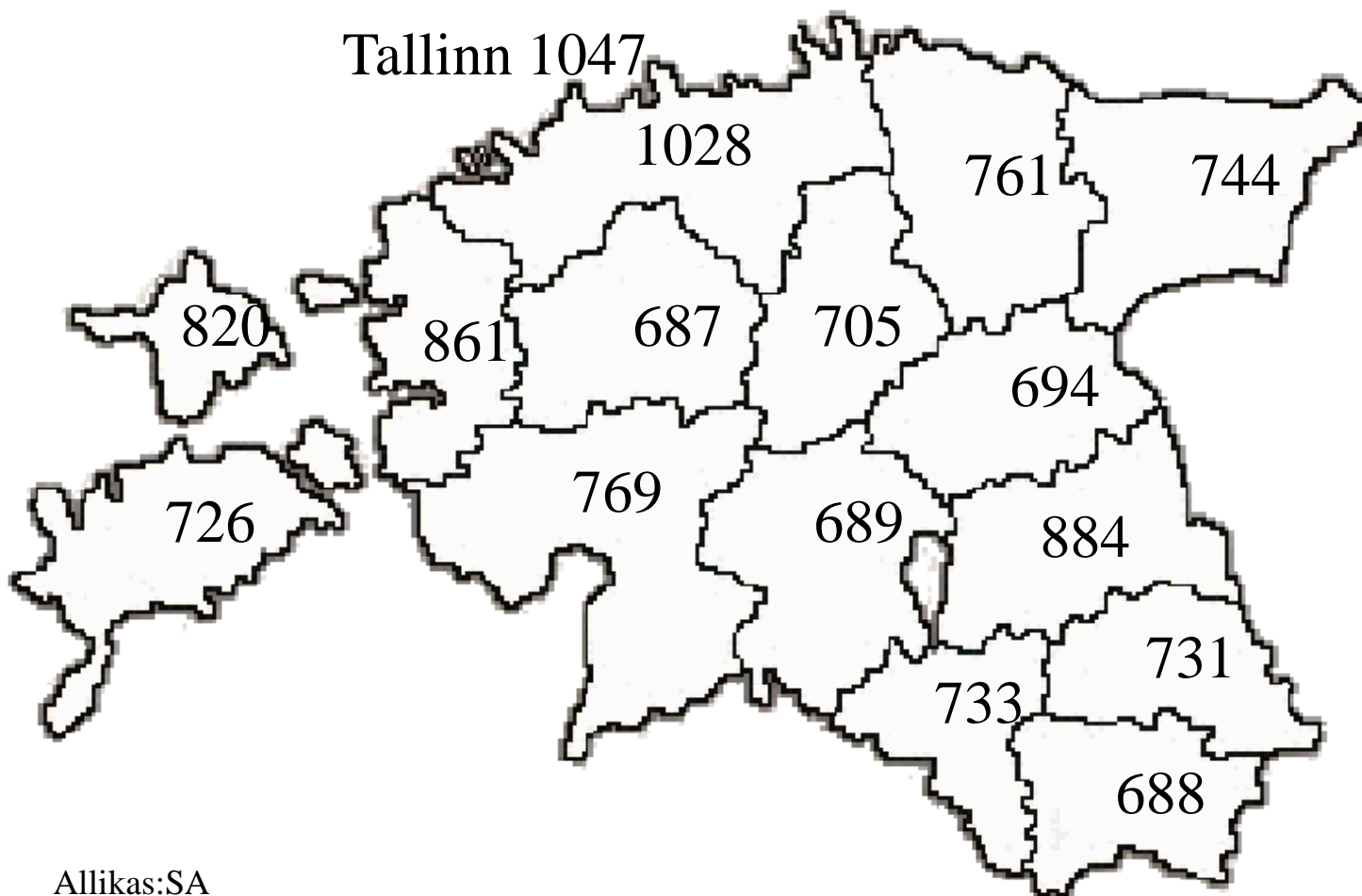
Toidu jaehinna tasemed (2012, EU27=100)

Keskmine bruto kuupalk (€)

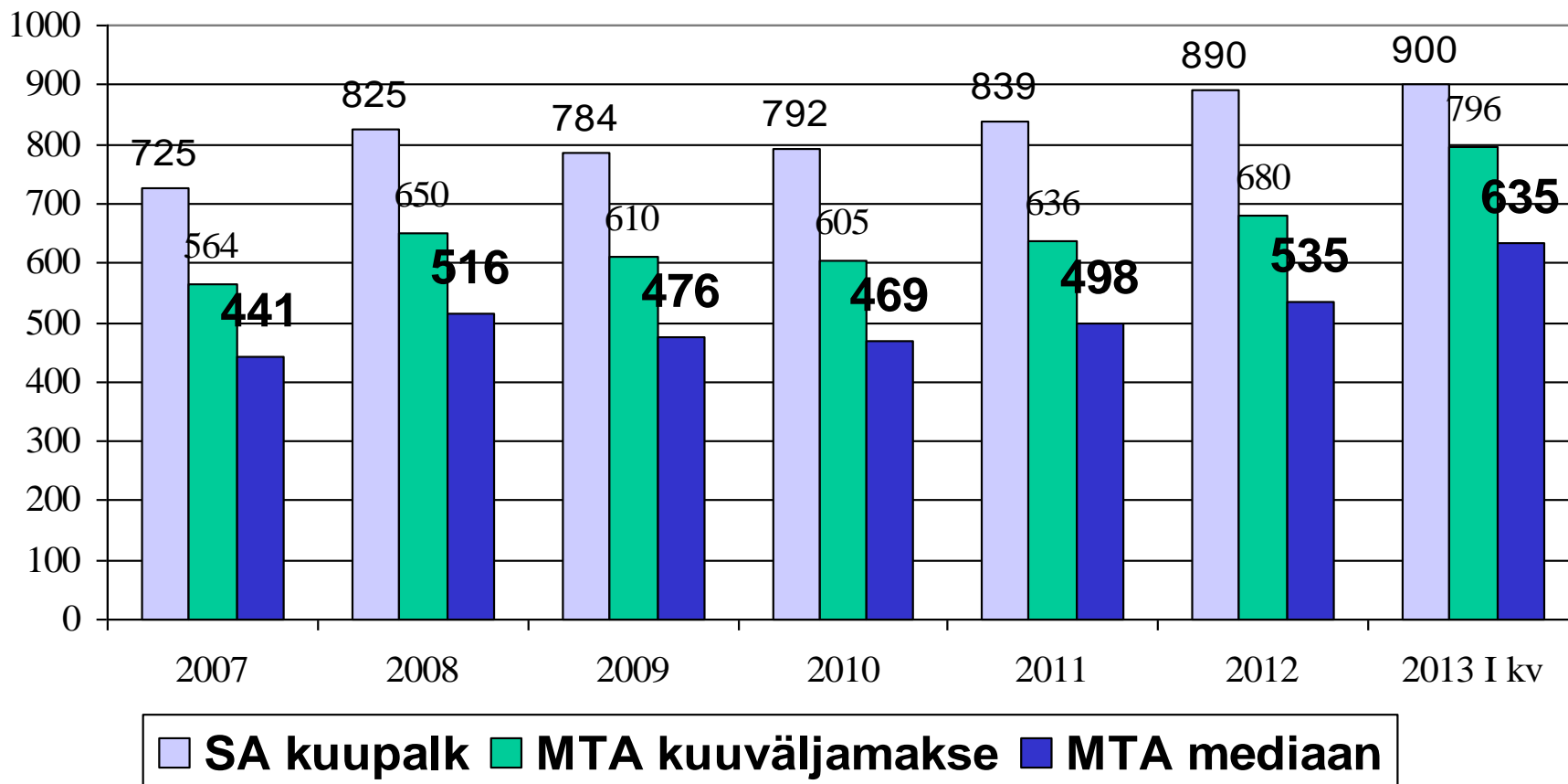
Keskmine brutokuupalk maakonniti (2012 IV kvartal, €)

Allikas:SA

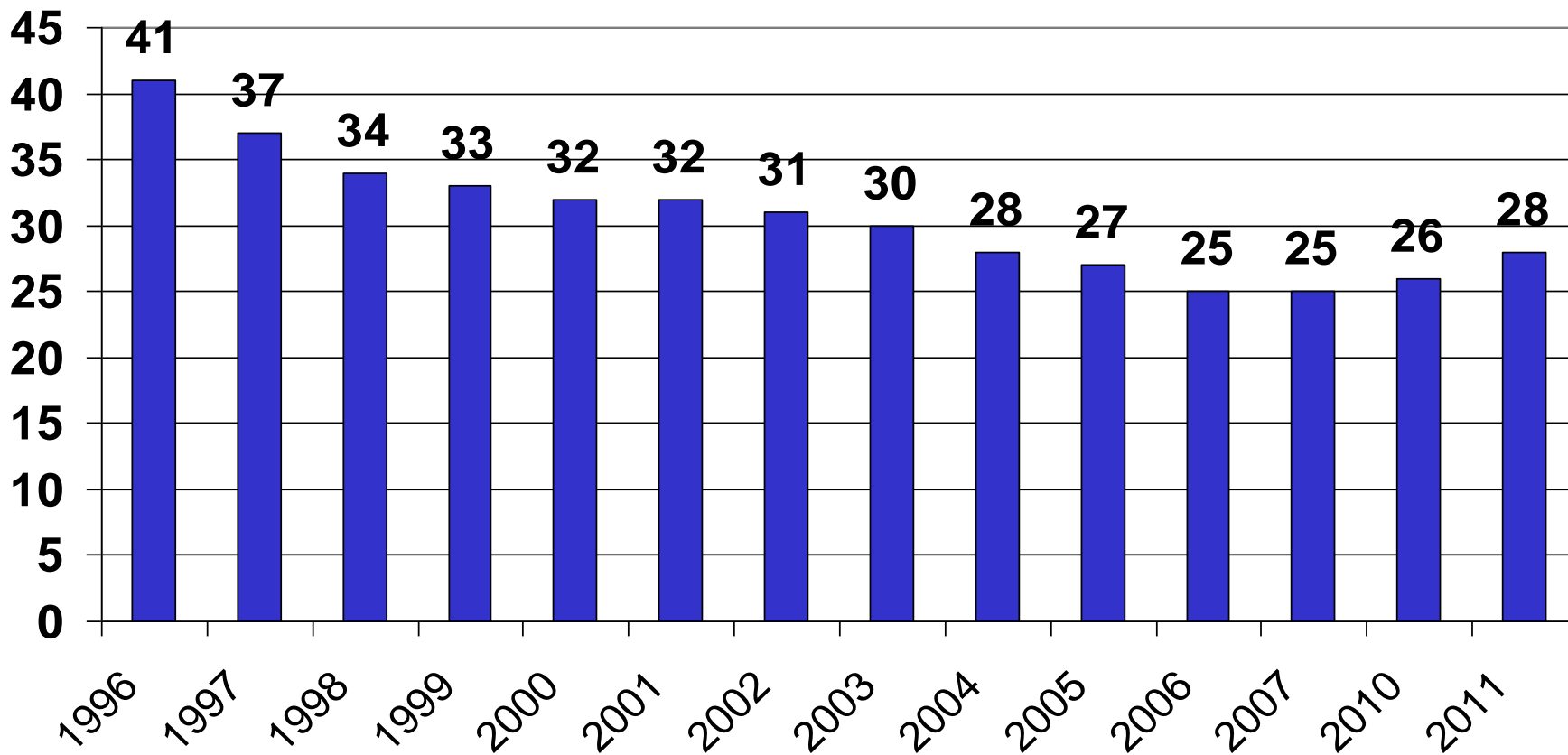

Keskmine bruto kuupalk, väljamakse ja mediaanväljamakse (€)

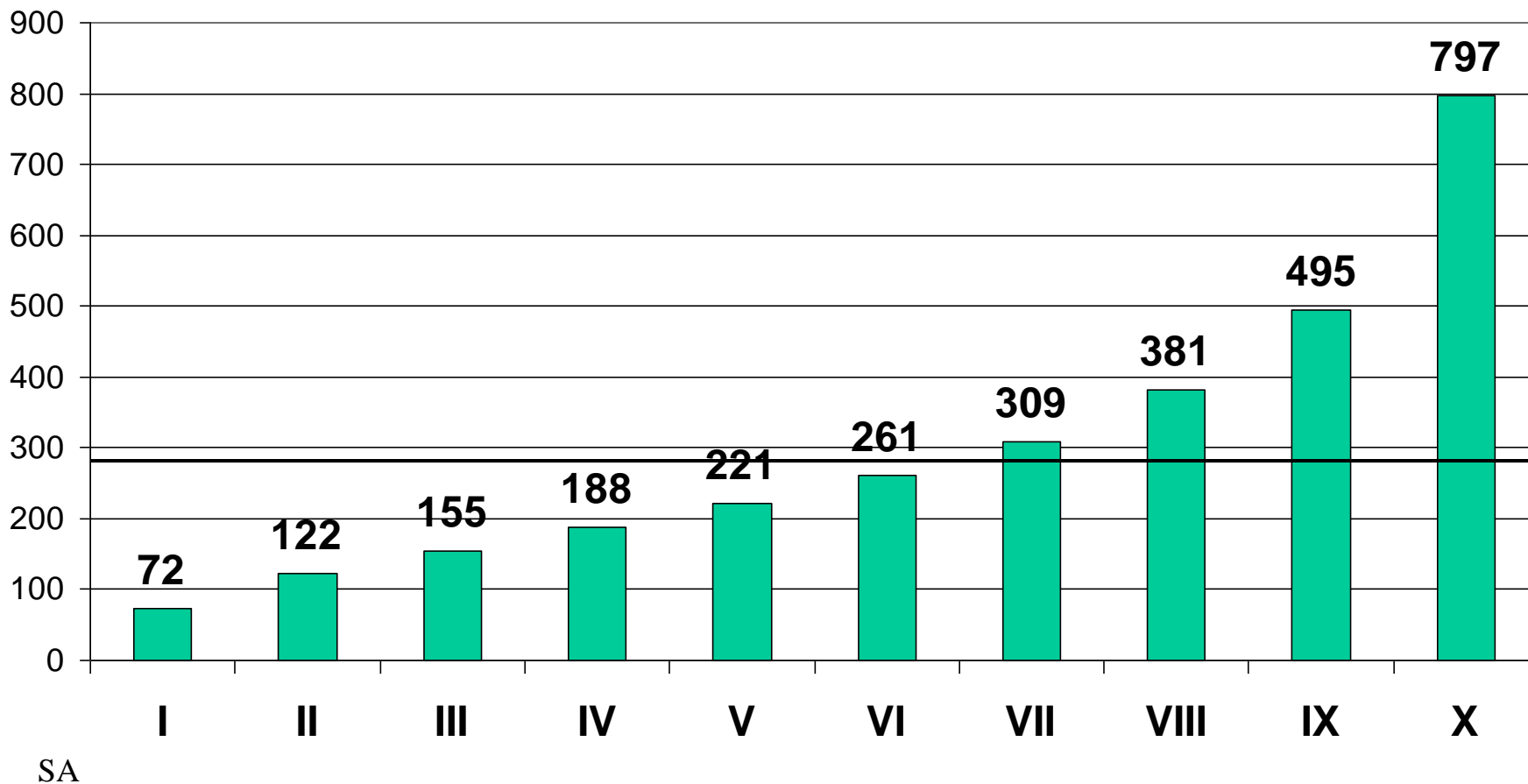

Toidu ja mittealk.jookide osakaal leibkonna kulutuste struktuuris (%)

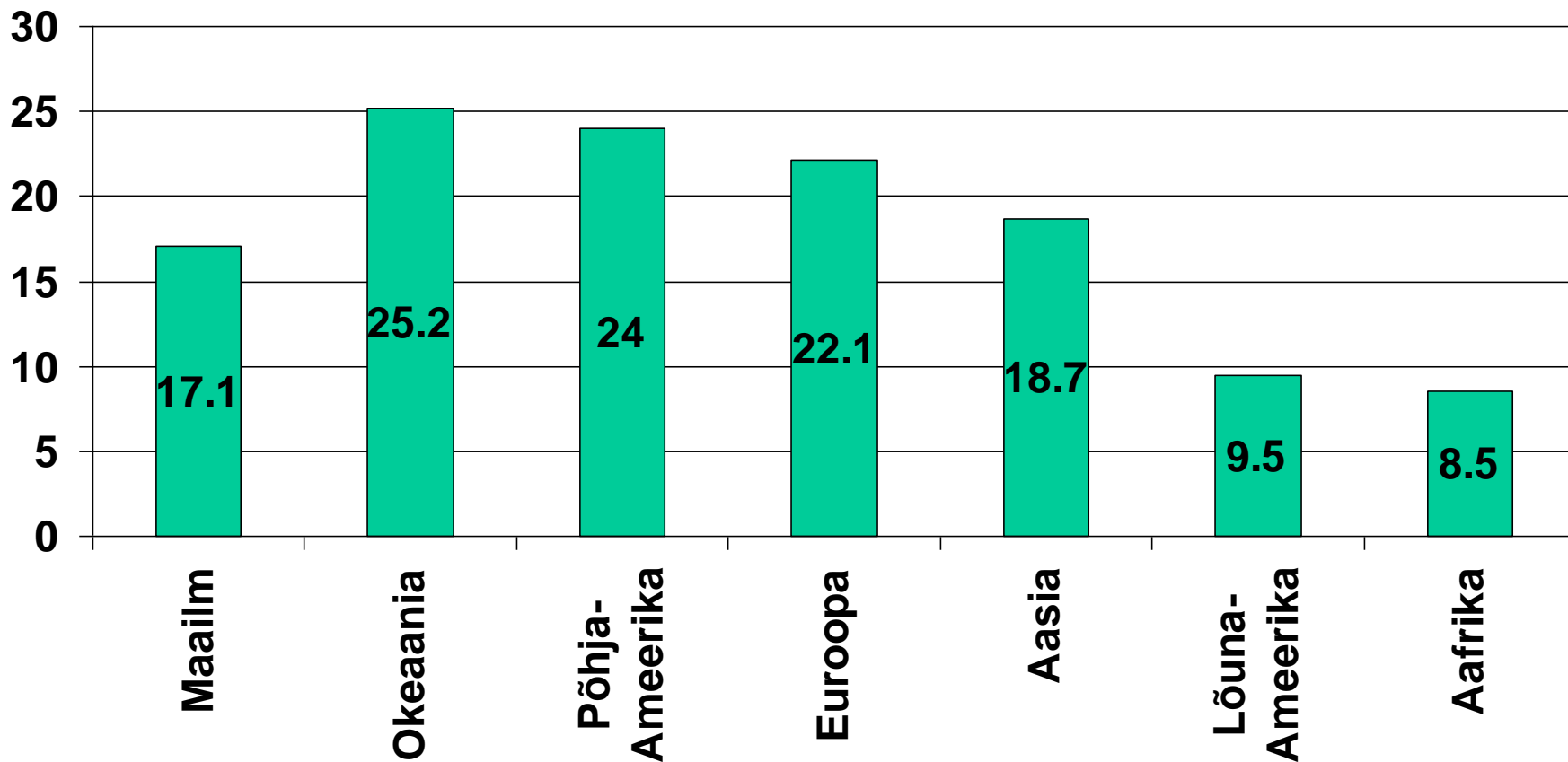
Leibkondade kulutused kuus

2011.a, leibkonnaliikme kohta, detsiilid

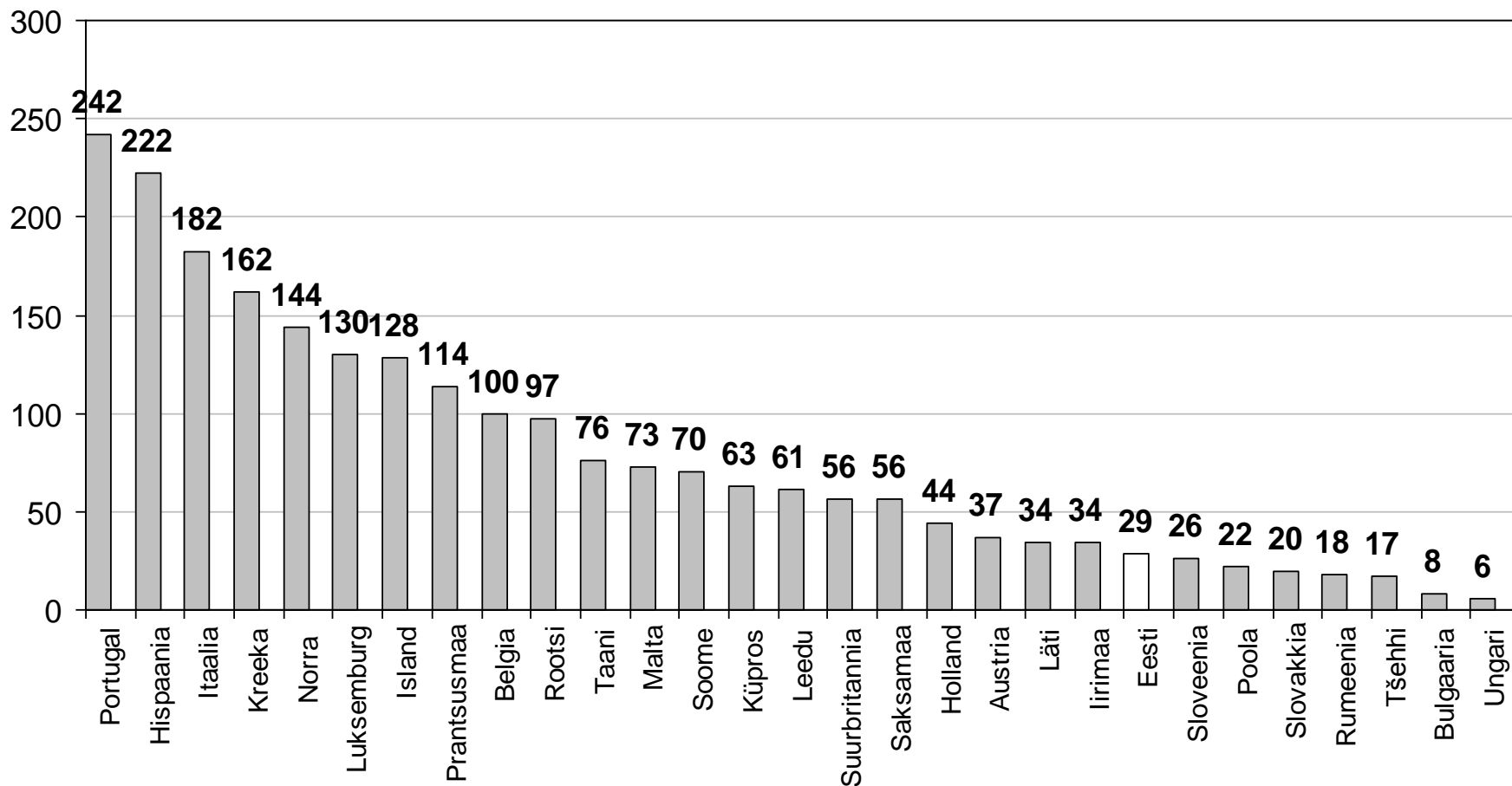

Kala tarbimine maailmas

(kg elaniku kohta 2007. aastal)

Kulutused kalale ja mereandidele elaniku kohta 2005.a, eurodes

Kalaressurss ja püük

- Eesti põhiline oma kalaressurss on ülekaalukalt Läänemere kilu ja räim (80% kogu püügist) ning väiksemas mahus sisevete kalad (ahven, koha jt). Kokku püüti 2010. aastal 95,37 tuhat tonni kala.
- Eestis on kalapüük inimese kohta viimase 10 aastaga vähenenud: 2010. aastal püüdsid Eesti kalurid 71,2 kilogrammi kala ühe elaniku kohta (2009. a 72,8 kg, 2008. a, 74,2 kg, 2002. a 74,1 kg kala). Samas ületab püük siseturu tarbimise mahtu 6-kordselt.
- *Eesti kalaturule on iseloomulik ühelt poolt oma ressursside (kilu, räim) ulatuslik väljavedu odavatele turgudele (Venemaa, Ukraina), teiselt poolt siseturu tarbimise ja tootmise orienteerumine teistele, sisseveetavatele kaladele (lõhe, forell, heeringas, heik, skumbria jt kalad). Külmutatud kilu ja räime ekspordimaht on viimastel aastatel suurenenud ja kohaliku kala siseturu ressurss vähenenud (2007. aastal läks kilu ja räime tarbimisse ja tootmisse kokku 25,7 tuh tonni, 2010. aastal 10,5 tuh t).*

Tööstus

- Kalatööstusettevõtete arv on Eestis oluliselt vähenenud. 2010. aastal oli ettevõtteid 51 (2002. aastal 91). Oluliselt on vähenenud ka sektori töötajate arv – 2002. aastal 4859 töötajat ja 2010. aastal 1650 töötajat.
- Koguseliselt on toodangus esikohal külmutatud kala (kilu, räim), millele järgneb värtsikala. Müügitulust suurima osa annab aga kalafilee ja tükeldatud/viilutatud kalaliha müük, järgnevad konservid ja kulinaariatooted, paneeritud tooted (kalapulgad-, burgerid jm), seejärel külmutatud kala.
- Eksporditakse jätkuvalt ligi $\frac{3}{4}$ kalatööstuse toodangust ja paljudele suurtele ettevõtetele on Eesti turg marginaalse tähtsusega.
- Mageveekalade filee (ahvenast, kohast) olulisemad eksporditurud on Šveits, Saksamaa, Taani, lõhelaste fileel jt lõhetoodetel Soome, Rootsi, külmutatud kilul, räimel Venemaa, Ukraina, Valgevene, Kasahstan. Konserve viiakse peamiselt Ukrainasse, Venemaale jm Ida-Euroopasse, krevette Taani.

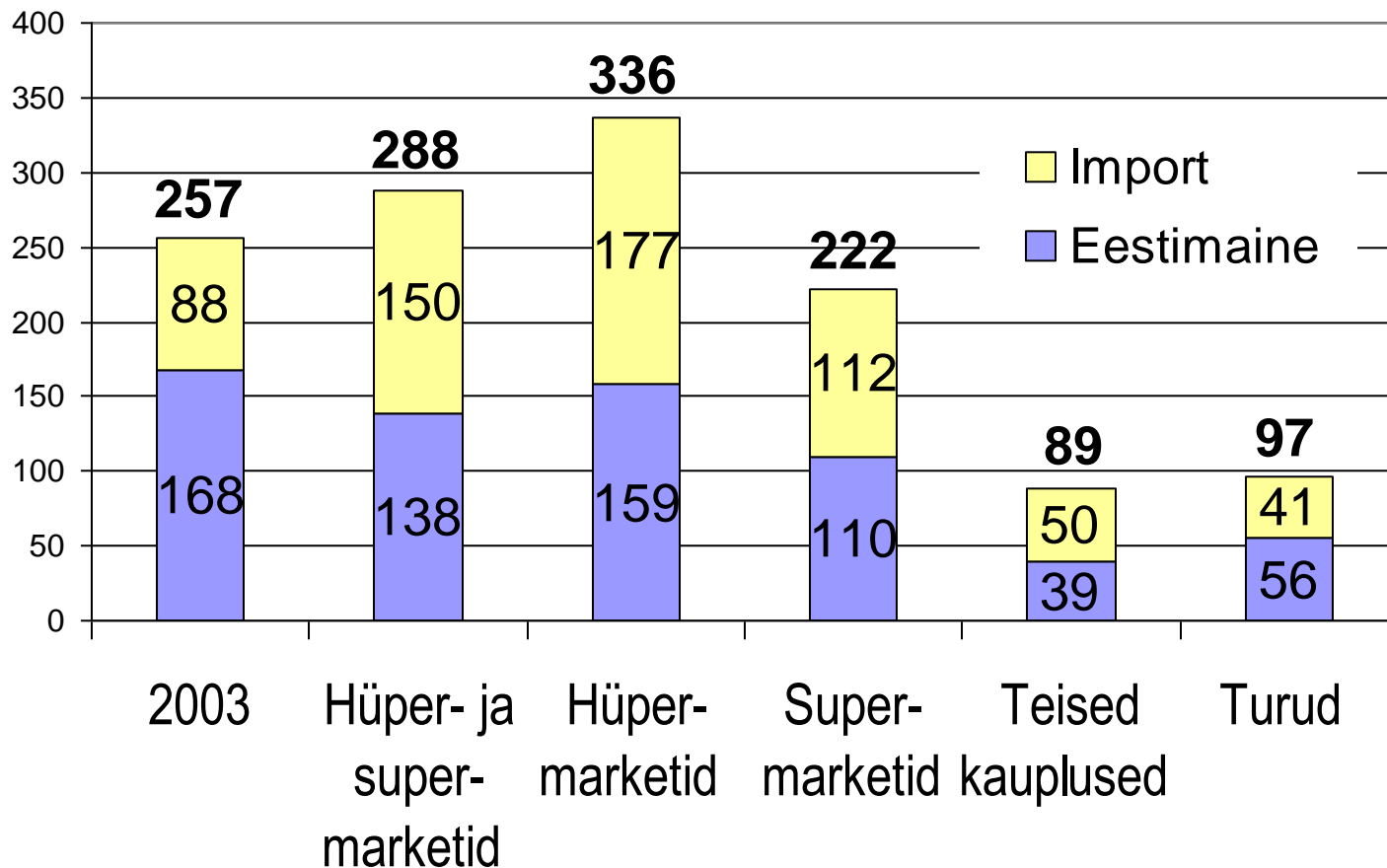

Jaekaubanduse vaatlus

(2011.a veebruaris)

- Kaupluste ja turgude kogusortimendis oli üle 4300 kala ja kalatoote (sh eraldi loetud eri kaaluga pakendid)
- Erinevate toodete valikus loendati 1772 eri toodet (+240 võrreldes 2003.a vaatlusega; eraldi loetud eri tootjate tooted)
- Valik on laienenud importkauba arvel (kasv 1,7 korda)
- Eestimaiste kalakaupade valik on vähenenud 18%
- Eestimaise või importkauba eelistamine sõltub jaeketist
- Selveri, Maksimarket ketis, ETK-s oli kodumaist kaupa valikus üle poole, odavkauplustes kolmandiku ringis
- Päritolumaa kindlakstegemine ei ole lihtne
- Välismaiste toodete keskmine hind enamasti odavam

Kalatoodete kogusortiment kaupluse kohta 2011. a

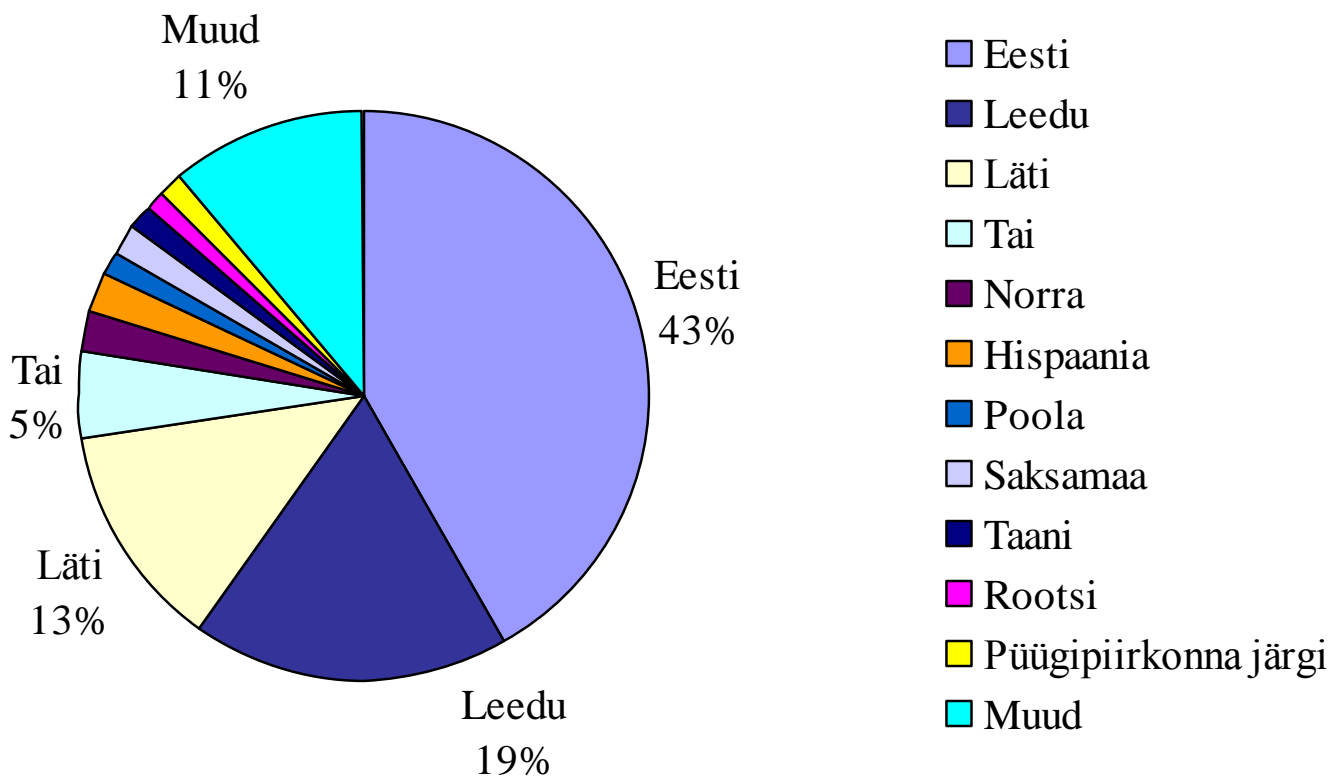

Erinevad tootegrupid kalatoodete valikus (erinevate toodete arv müügil)

- Kokku 1772 toodet
- Kalakonservid 374
- Kalakulinaaria 374
- Suitsukala 268
- Külmutatud kala 128
- Soolakala 116
- Värske kala 84
- Kalapulgad, -burgerid 76
- Krabipulgad, -nuudlid 57
- Vürtsikala 48
- Kuivatatud kala 31

Kalakaupade valik kauplustes ja turgudel tootjariigi/päritolumaa järgi 2011

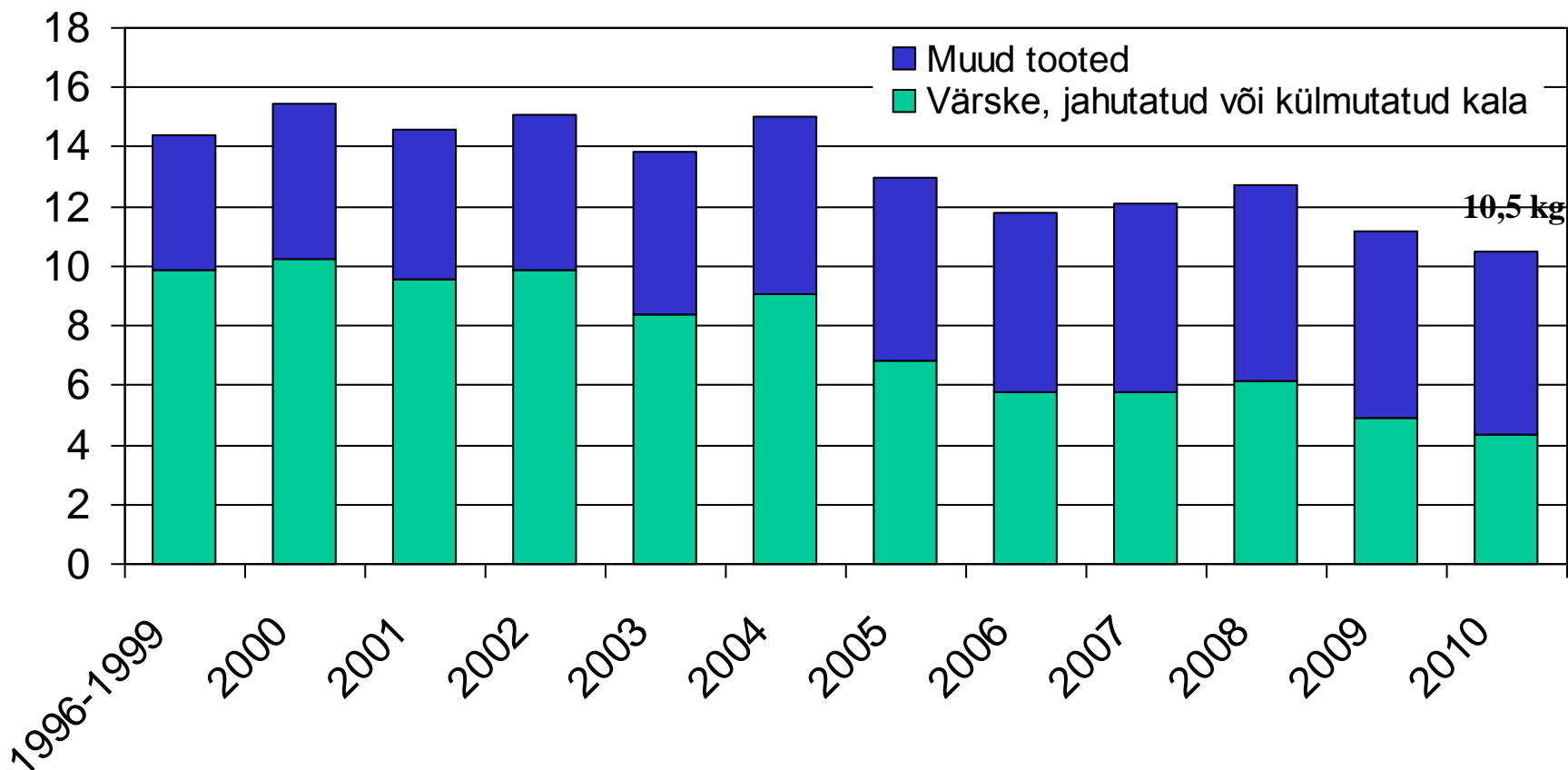
Toiduainete tarbimiskogused

(kg elaniku kohta aastas)

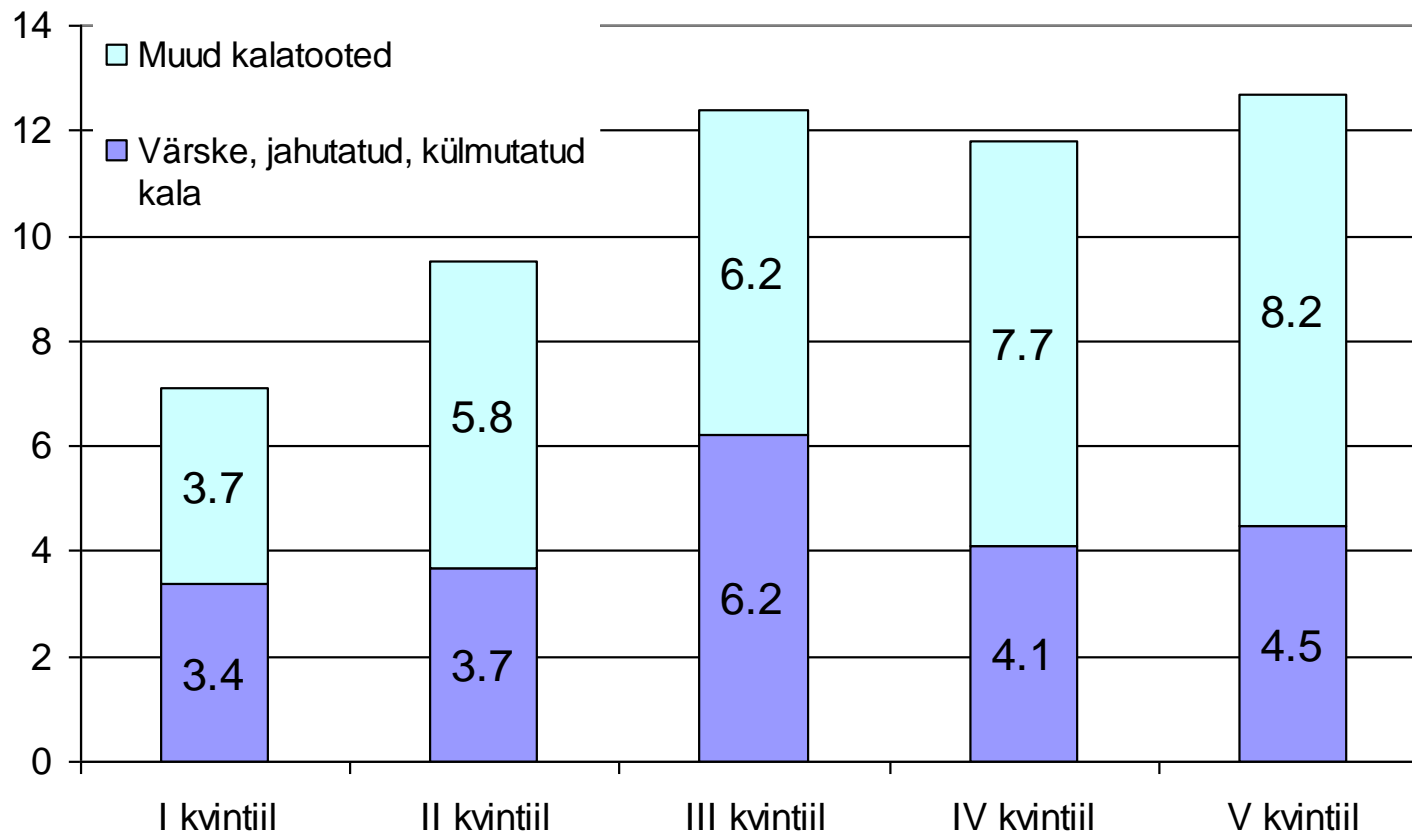
	2001-2005 keskmiselt	2007	2010	Muutus % 2007/2010
Tereviljatooted*	81,2	66,7	62,2	-6
Lihatooted*	62,7	64,7	55,1	-15
Piimatooted*	271,9	299,4	248,2	-17
Munad (tk)	171	160	138,5	-14
Õlid, rasvad	12	9,2	7,8	-15
Kala ja kalatooted*	15,8	13,4	11,7	-13
Puuvili, marjad*	125,8	164,4	141,5	-14
Köögivili*	79,1	74,2	62,7	-16
Kartul*	98,3	69,6	57,0	-18
Maiustused	25,7	17,9	19,8	+11
Kohv, tee, kakao	3,8	4,2	4,0	-5

* Ümber arvestatud toorainele

Kala ja kalatoodete tarbimine (kg elaniku kohta toote kaalus)

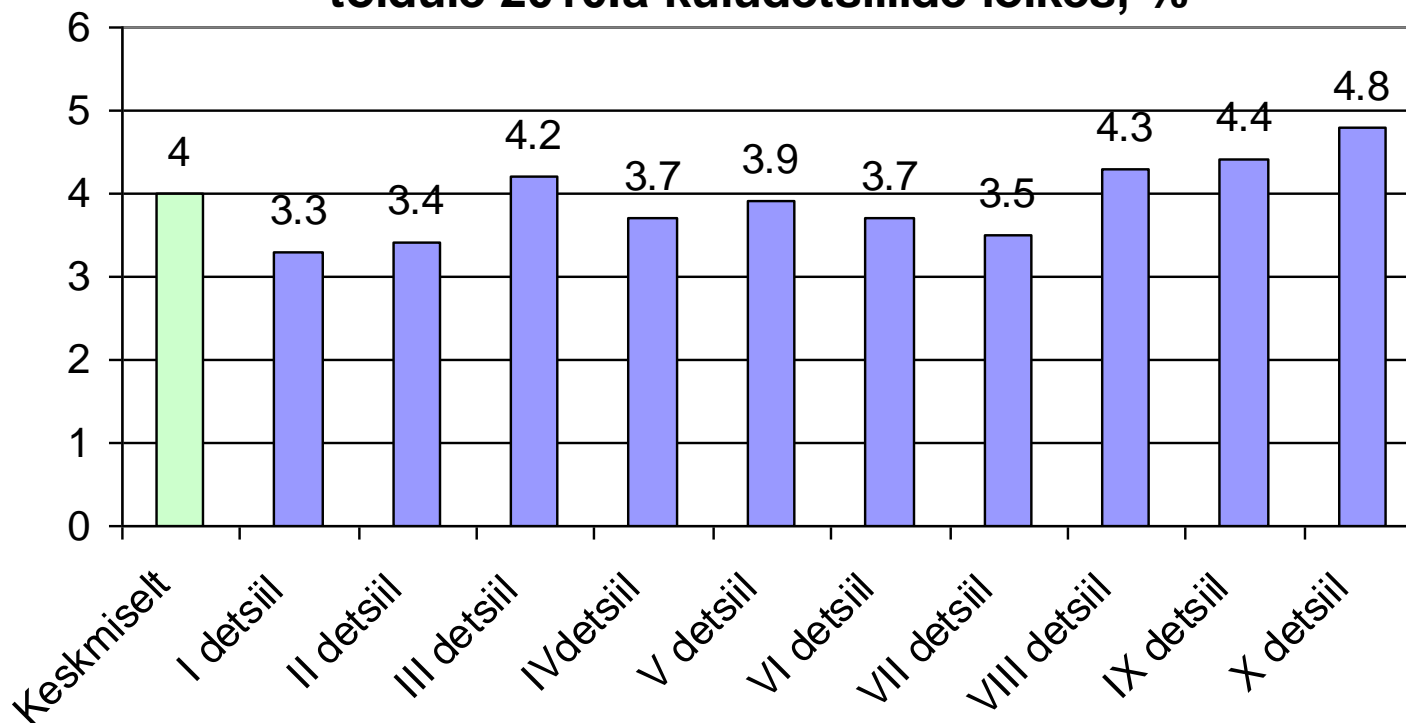

Kala ja kalatoodete ostukogused leibkonnaliikme kohta tulukvintilide lõikes 2010.a, kg

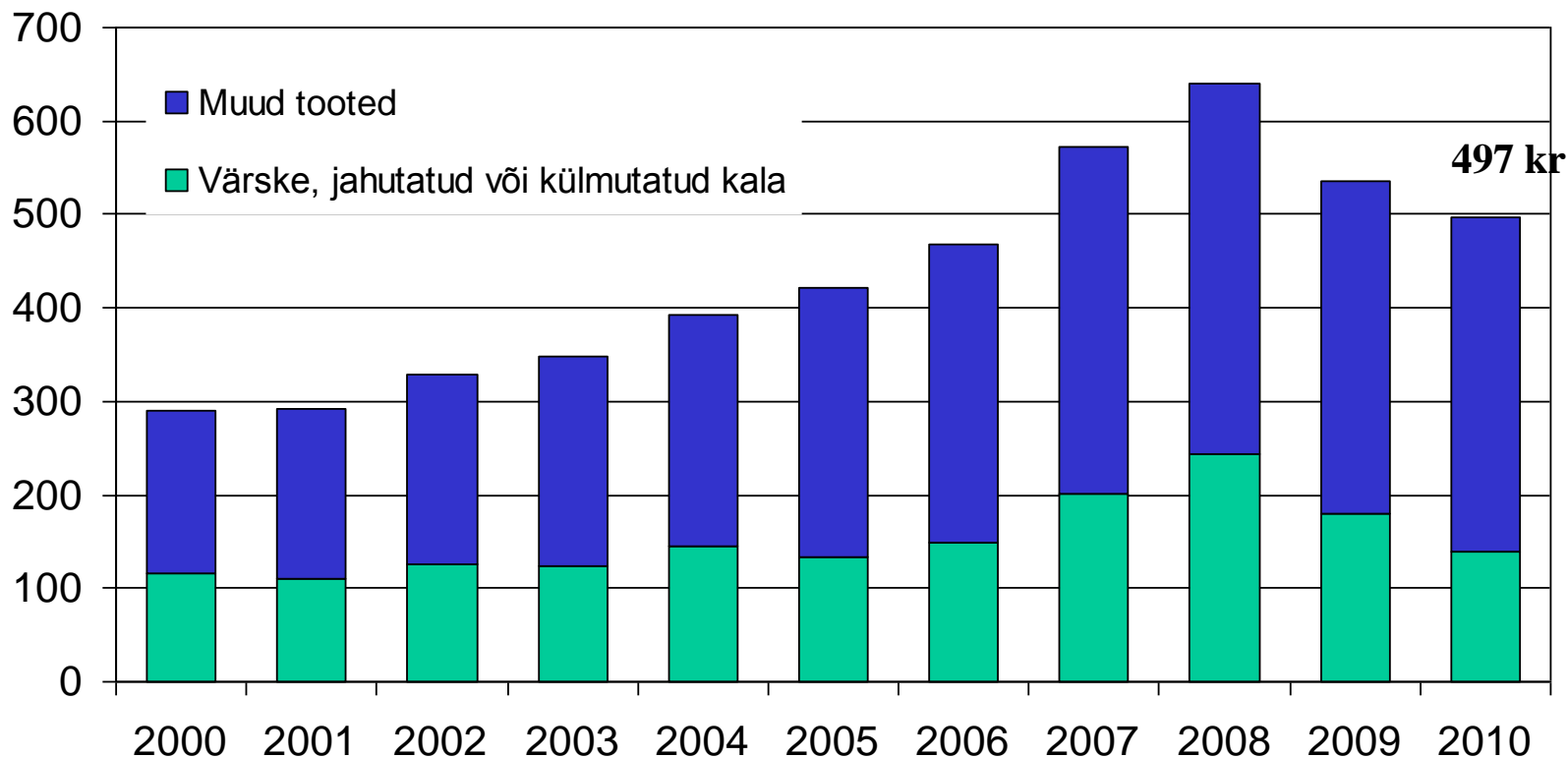
Allikas: Statistikaameti leibkonnauuringud

Kala ja kalatoodete osakaal rahalistes kulutustes toidule 2010.a kuludetsiilide lõikes, %

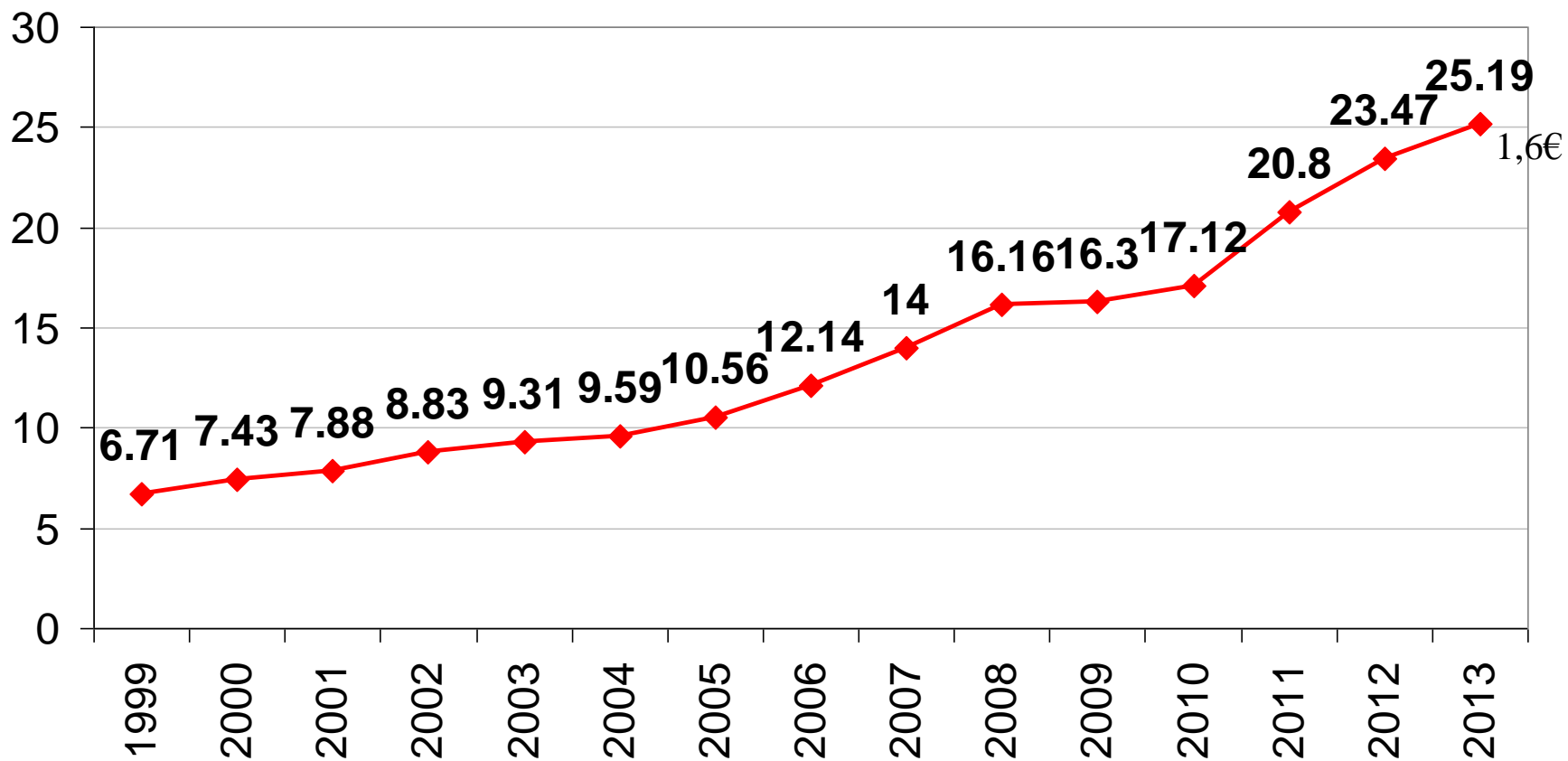
Allikas: Statistikaameti leibkonnauuringud

Rahalised kuulutused kalale ja kalatoodetele (krooni elaniku kohta aastas)

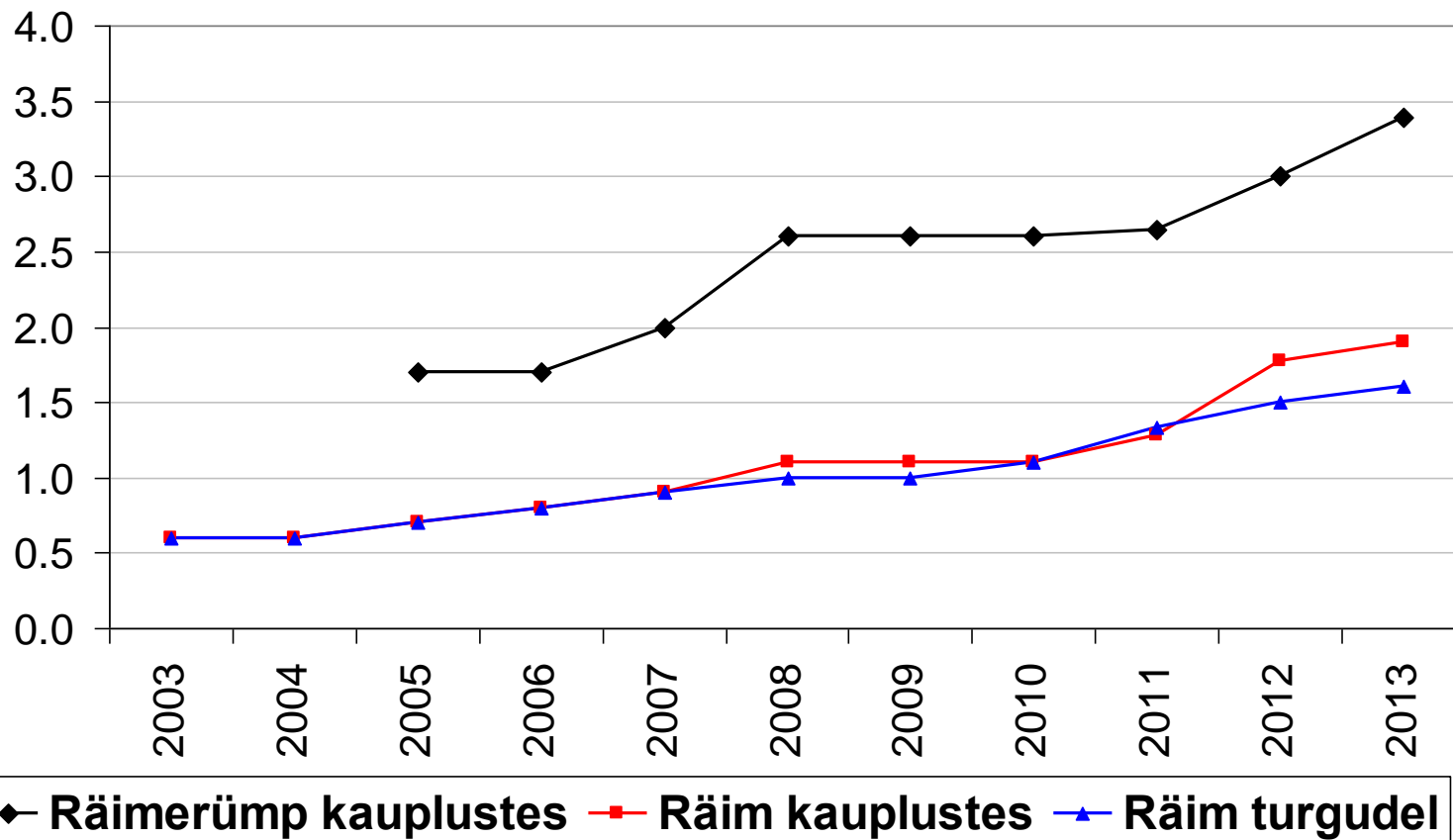

Räime hind Eesti turgudel, kroonides

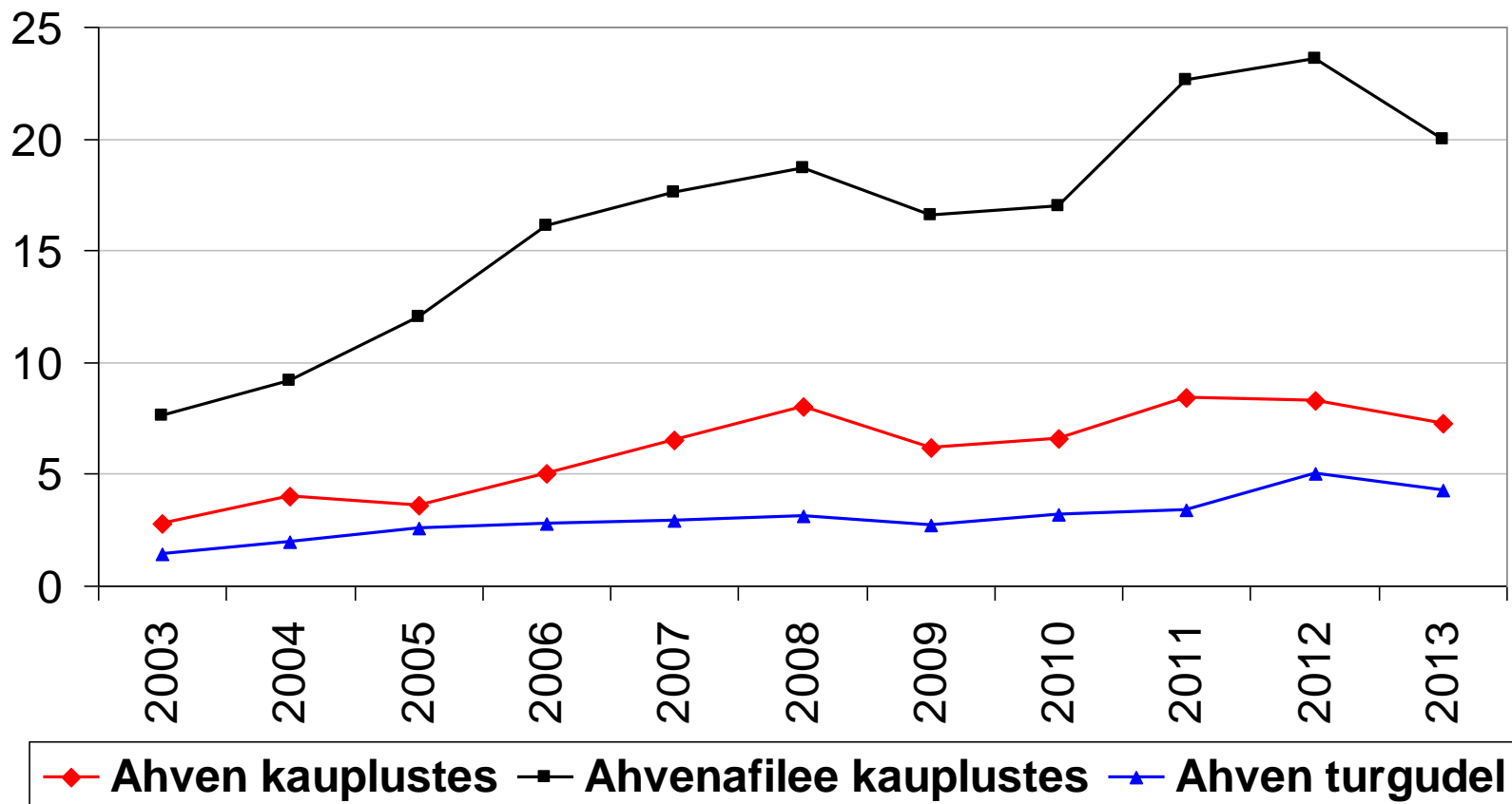

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

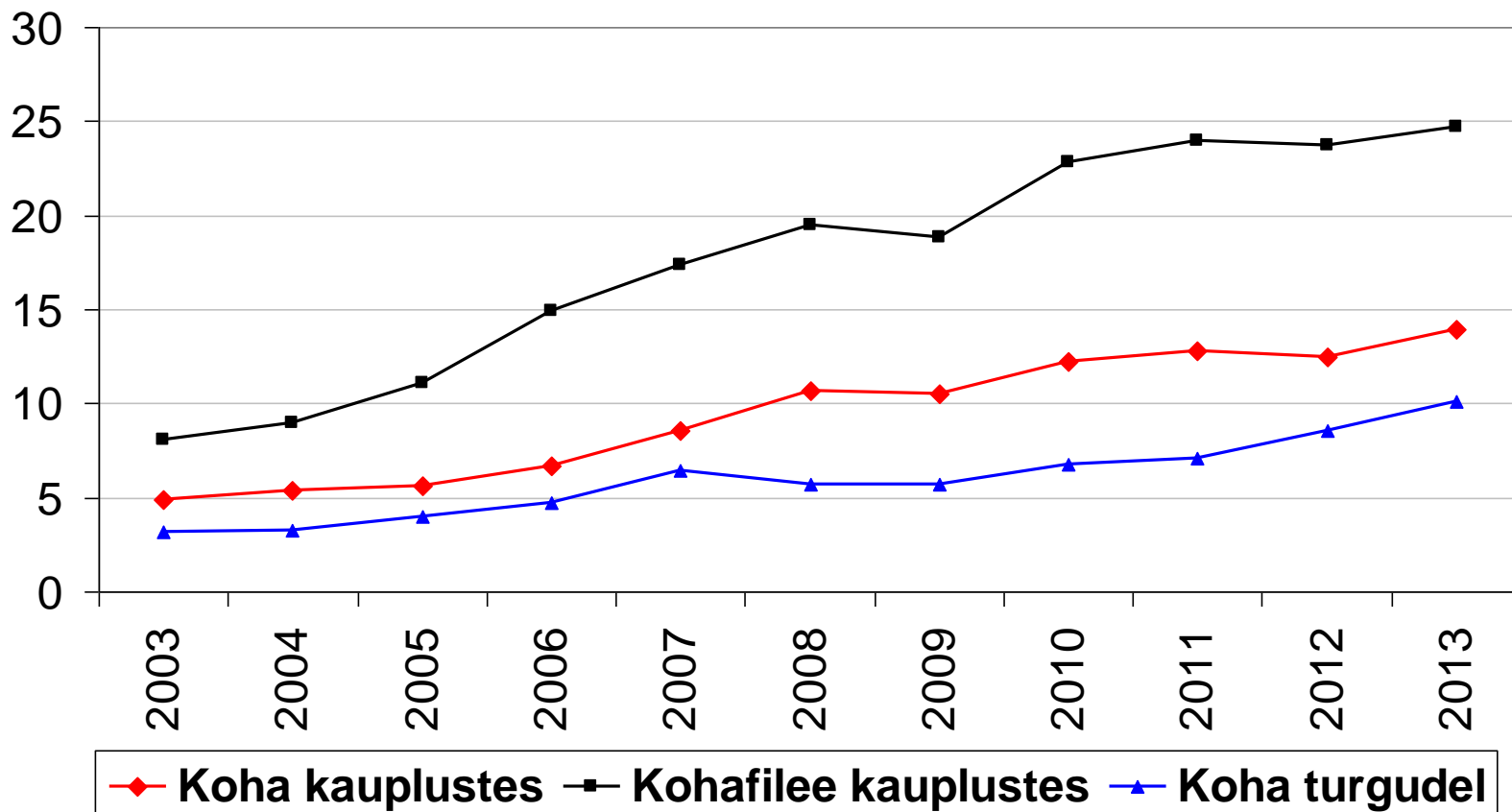
Räime hind kauplustes ja turgudel, eurot/kg

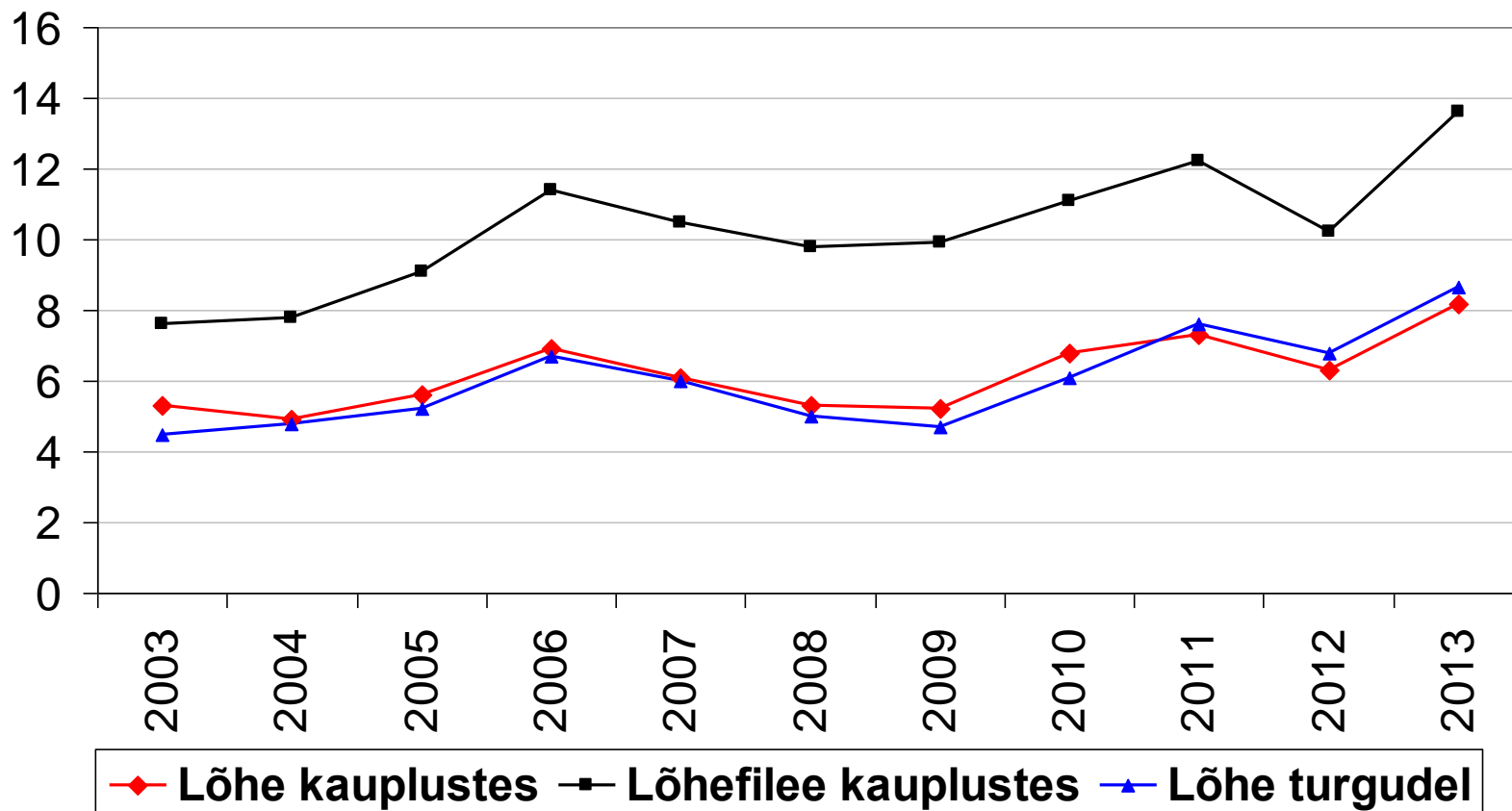
Ahvena hind kauplustes ja turgudel (eurot/kg)

Koha hind kauplustes ja turgudel eurot/kg

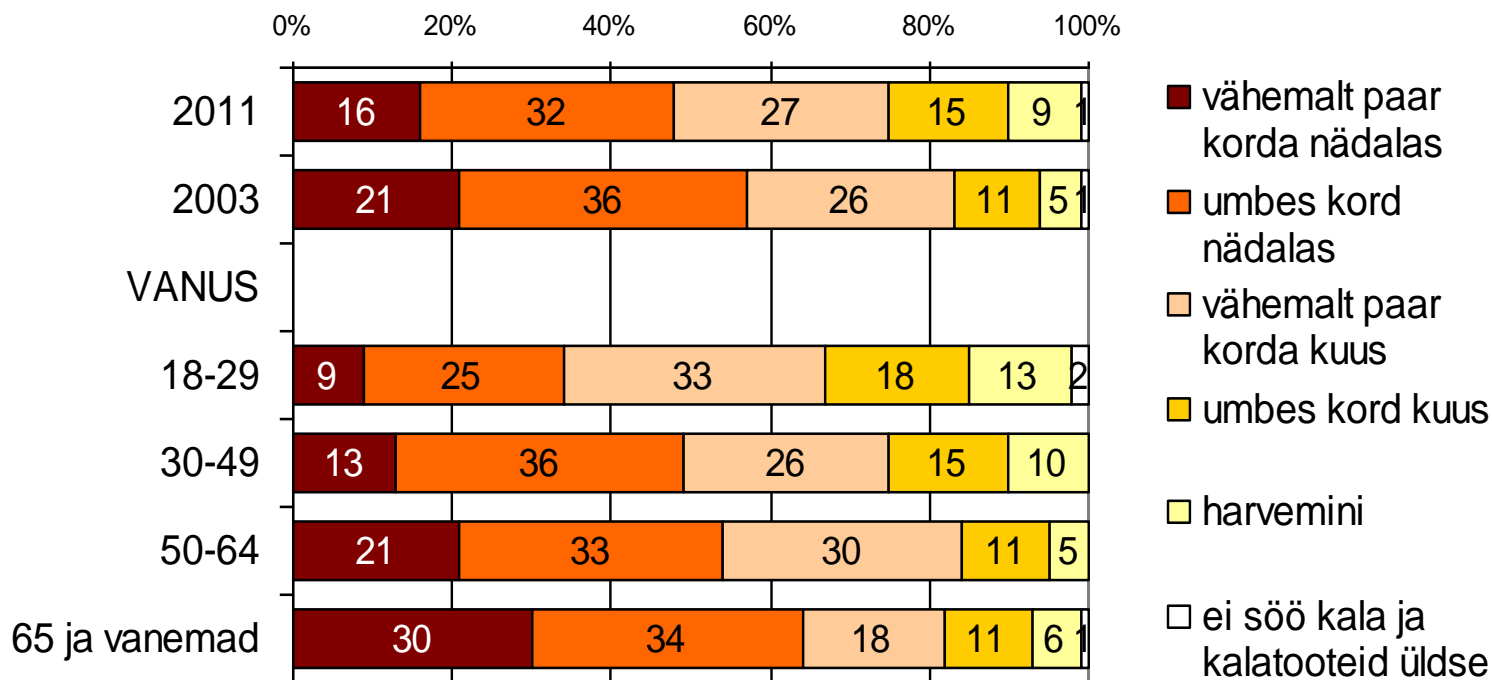

Lõhe hind kauplustes ja turgudel eurot/kg

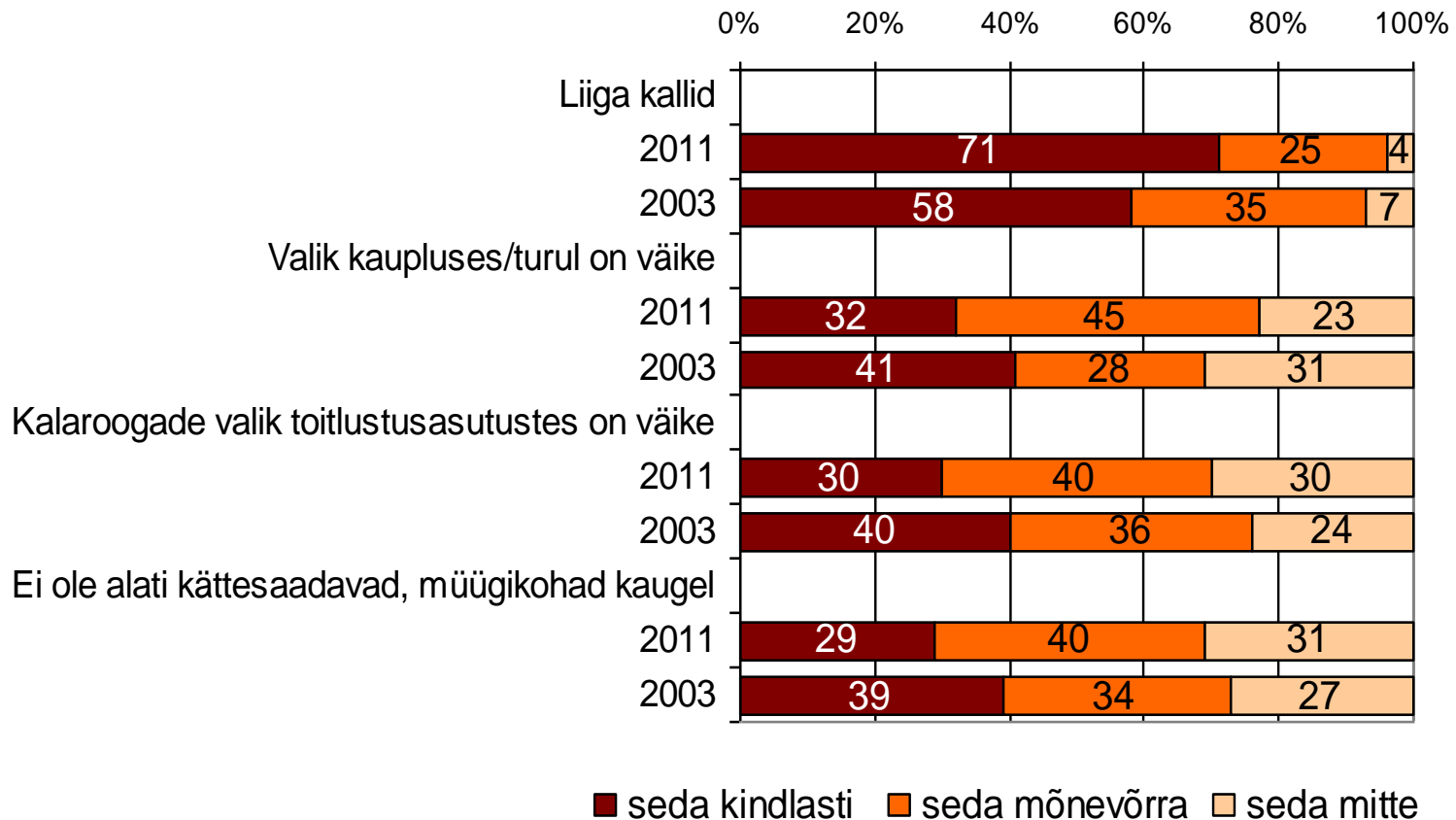
Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Kala ja kalatoodete söömise sagedus 2003-2011 (% vastanutest)

Rahulolematuse põhjused

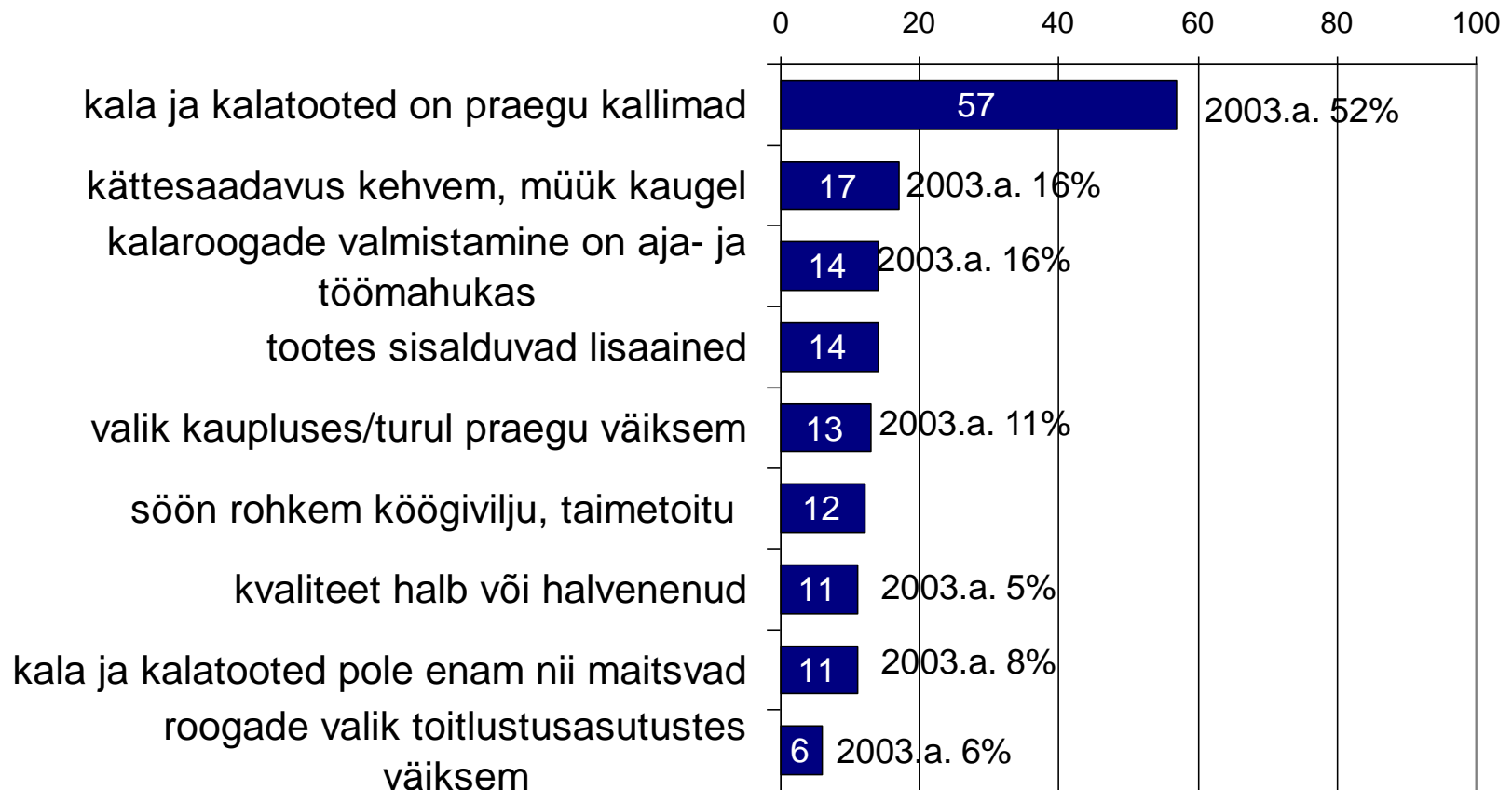
(% vastanutest, kes polnud söömissagedusega rahul, n=479)

Miks süüakse kala ja kalatooteid praegu vähem kui 5 aastat tagasi?

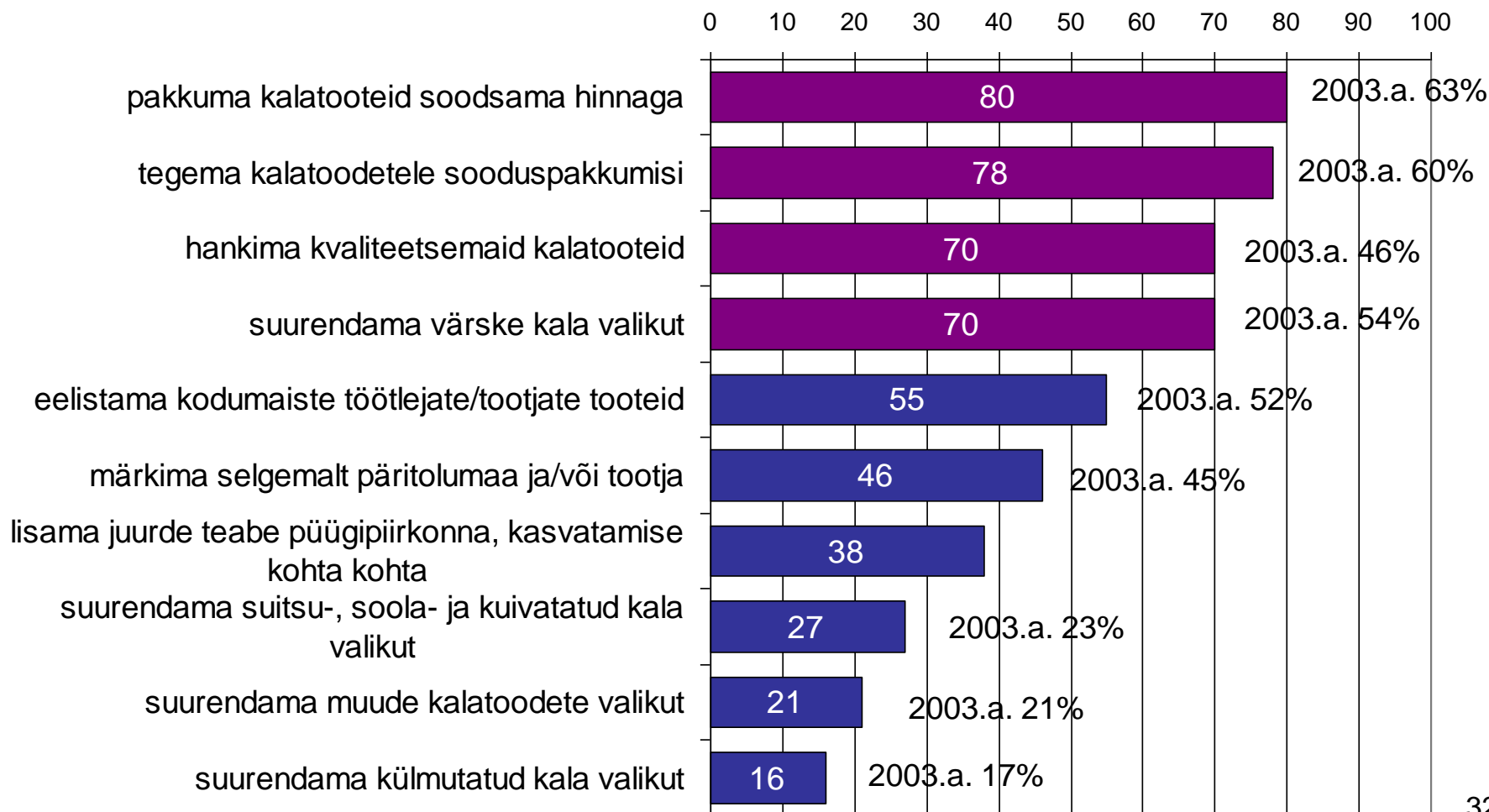
(% vastanutest)

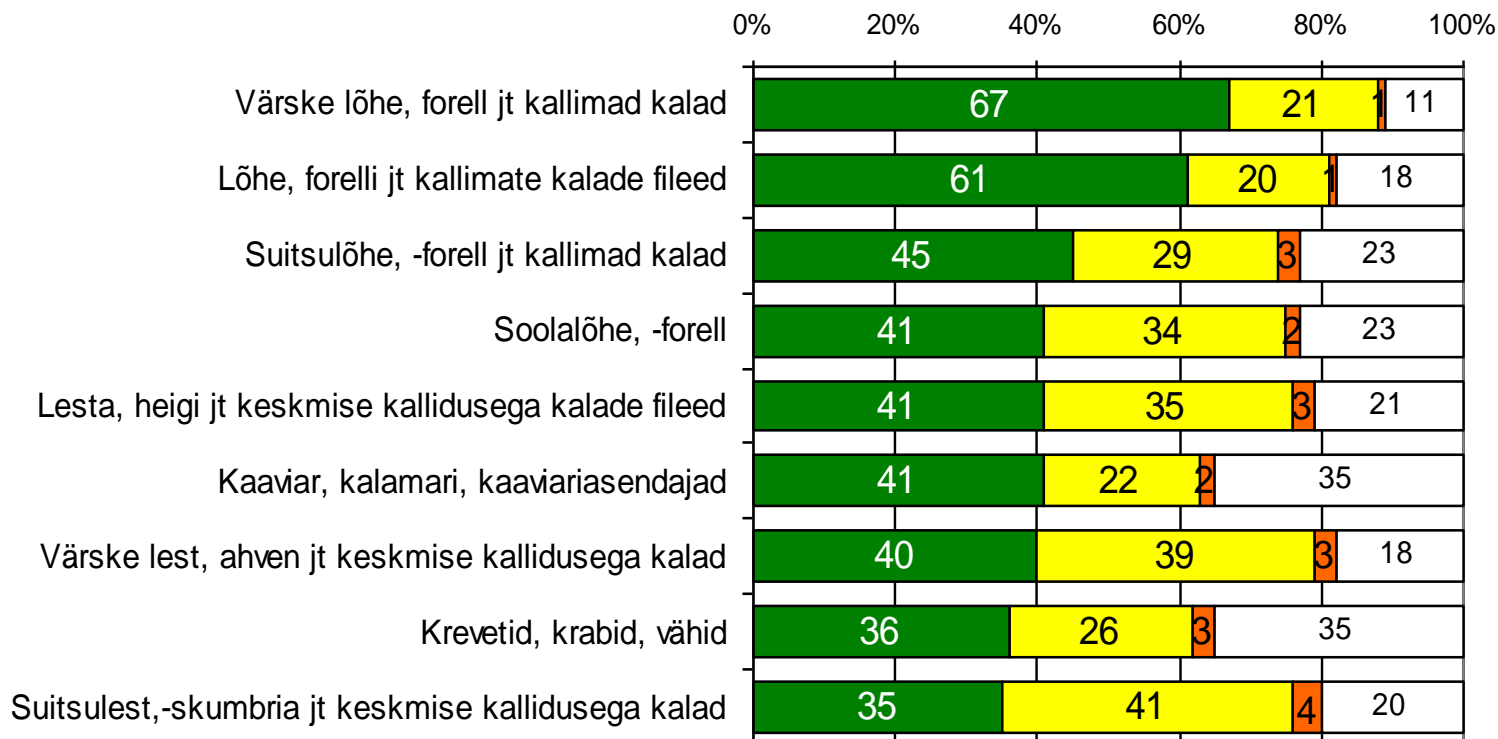
Tarbijate ettepanekud kauplustele kala ja kalatoodete pakkumise – müügi suurendamiseks

(% vastanutest, “väga oluline”)

Suuremate sissetulekute eeldatav mõju kala ja kalatoodete ostmisele

(% vastanutest, "ostaksin rohkem" - TOP 10)

■ ostaksin rohkem
 ■ ostaksin sama palju
 ■ ostaksin vähem
 ■ ei oska öelda

Trendid

- Kala jääb kalliks – hinda kujundab maailmaturg
- Sissetulekute tõustes suureneb kallimate kalade ostmine
- Kala jääb konkureerima teiste toidugruppidega (liha, piimatooted jne) ja kallima hinna tõttu ei ole eriti konkurentsivõimeline
- Kõrge kvaliteediga kala läheb ekspordiks

Täiendav info

- www.ki.ee
- Marje@ki.ee
- TÄNAN